

SCHIMB INTERNAȚIONAL - OPORTUNITĂȚI DE COMPLETARE A COLECȚIILOR BIBLIOTECII NAȚIONALE

**Cristina POPA,
Cristina CATEREV**
Biblioteca Națională a Republicii Moldova

Abstract: Articolul reflectă activitatea schimbului internațional în cadrul Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova. Descrierea direcțiilor de activitate, prezentarea celor mai activi parteneri, a colecțiilor achiziționate prin intermediul schimbului internațional de publicații după tipuri, domenii, statutul limbii. Sunt prezentate avantajele și dezavantajele schimbului internațional de publicații, sugestiile și recomandările în Biblioteca Națională a Republicii Moldova.

Cuvinte-cheie: colecție, schimb internațional, publicații, valori culturale, parteneri, colaborare internațională, patrimoniu editorial.

Abstract: The article reflects the activity of international exchange publications within the National Library of the Republic of Moldova. Description of the activity directions, presentation of the most active partners, collections acquired through the international exchange policy by types, areas and languages. The advantages and disadvantages of the international policy exchange, suggestions and recommendations are presented in the National Library of the Republic of Moldova.

Key words: collection, international exchange, publications, cultural values, partners, international collaboration, editorial heritage.

Schimbul de publicații este de obicei un schimb gratuit de materiale de lectură între două sau mai multe părți. Fără îndoială, cea mai bună sursă de lectură gratuită este biblioteca. Spațiul, resursele, serviciile, personalul prietenos și bibliotecarii cunoscuți îl fac unul dintre cele mai bune locuri pentru a obține materiale de lectură și pentru a pleda pentru alfabetizare. Cu toate acestea, în acest articol vom prezenta opțiunile alternative de completare a colecțiilor bibliotecii, prin intermediul schimbului de publicații, cu o atenție deosebită asupra celor mai activi parteneri.

Biblioteca Națională a Republicii Moldova servește ca instituție națională pentru schimbul internațional de publicații, are la bază documente internaționale: Convenția Organizației Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură (UNESCO) privind schimbul internațional de publicații (al 6-lea tratat în 1984) și Convenția privind Schimbul de publicații oficiale și documente guvernamentale între state (al 7-lea tratat în 1984). Precum și documente de reglementare naționale: Legea cu privire la biblioteci nr. 160 din 20.07.2017 (Capitolul V) [2].

La nivel instituțional, Biblioteca Națională solicită publicații editate în diverse limbi, sub toate formele de suporturi cu caracter instructiv, științific și cultural, în conformitate cu Politica de dezvoltare a colecțiilor BNRM; Evidența colecțiilor de bibliotecă etc.

Schimbul internațional este un serviciu în cadrul secției Dezvoltarea și Evidența Colecțiilor a Bibliotecii Naționale. Prin schimbul internațional de publicații Biblioteca Națională primește titluri care nu se regăsesc în colecțiile proprii și care nu pot fi achiziționate din alte surse: achiziție, donație, transfer. Nu se supun schimbului publicații din categoria patrimoniului cultural național (carte veche și rară, ediții de interes bibliofil etc.) [3].

Serviciul schimb internațional de publicații are ca obiective:

- cooperarea și colaborarea cu instituții similare de peste hotare;
- identificarea unor potențiali parteneri pentru schimb de publicații;
- extinderea parteneriatelor cu instituțiile științifice, institutele de cercetare, biblioteci și alți furnizori de publicații de peste hotare.

Biblioteca Națională achiziționează prin intermediul schimbului internațional, publicații în toate formatele - cărți, publicații periodice, hărți, muzică, printuri, fotografii, sunet înregistrat, videoclipuri, electronice etc. - și la toate subiectele, editate în întreaga lume. Utilizăm listele de oferte, oferită de către parteneri și selectăm publicațiile conform necesităților de informare ale utilizatorilor, cât și publicațiile de patrimoniu ale altor țări.

Publicațiile sunt repartizate în secțiile bibliotecii conform titlurilor și subiectelor tematice, au fost primite aproximativ 4800 de publicații din ultimii 5 ani de activitate (2015-2020). În continuare prezentăm datele statistice ale publicațiilor primite de la diverși parteneri prin intermediul schimbului internațional.

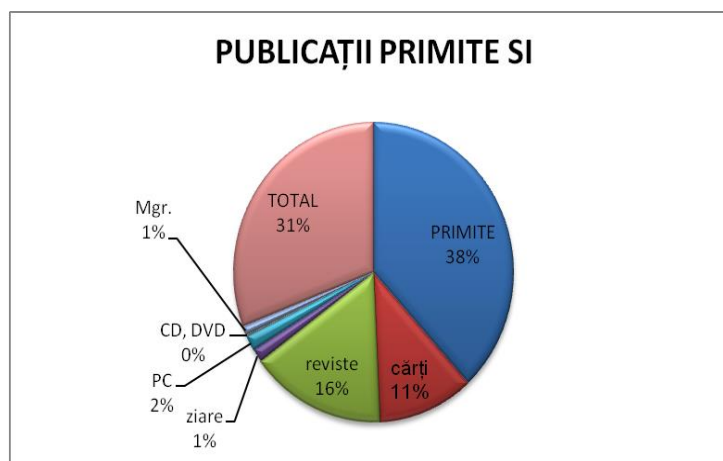

Diagrama 1 Publicații primite 2015-2020

Au fost primite în bibliotecă 2578 de cărți și 3 CD-uri în perioada 2015-2020. Biblioteca Națională acceptă diverse tipuri de publicații pentru schimb internațional, cele care ar îmbogăți colecția și vor fi păstrate în secțiile cu colecții speciale, iar alte tipuri de documente sunt oferite donații altor biblioteci din țară într-un mod adecvat. Biblioteca își rezervă dreptul de a refuza publicațiile care nu sunt adecvate colecțiilor. Materialul învechit, duplicatele articolelor pentru care nu sunt necesare copii suplimentare și publicații uzate nu pot fi adăugate la colecție.

Au fost expediate 2584 de publicații în perioada 2015-2020, editate în Republica Moldova, din donațiile făcute de autori, edituri, alte surse.

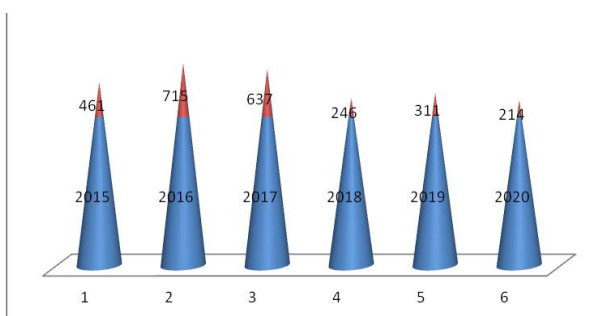

Diagrama 2 Publicații expediate 2015-2020

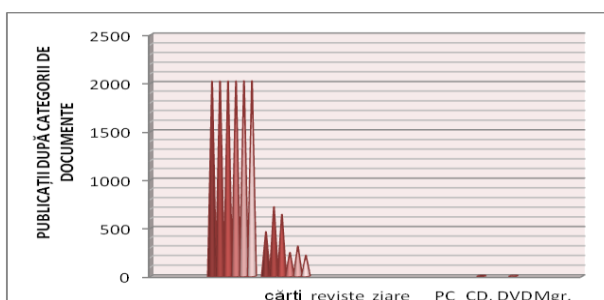

Diagrama 3 Publicații expediate după categoria de documente

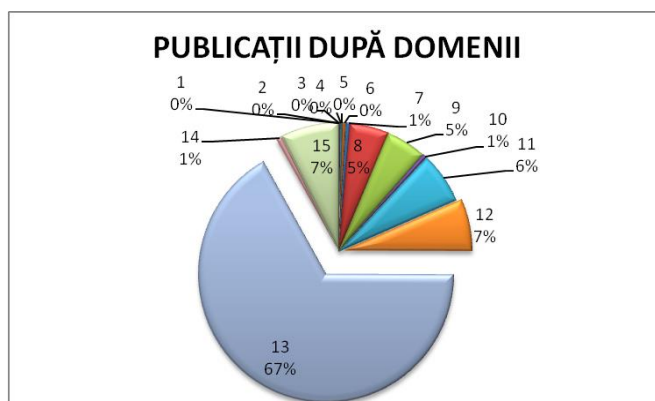

Diagrama 4 Publicații expediate după domenii de cunoaștere

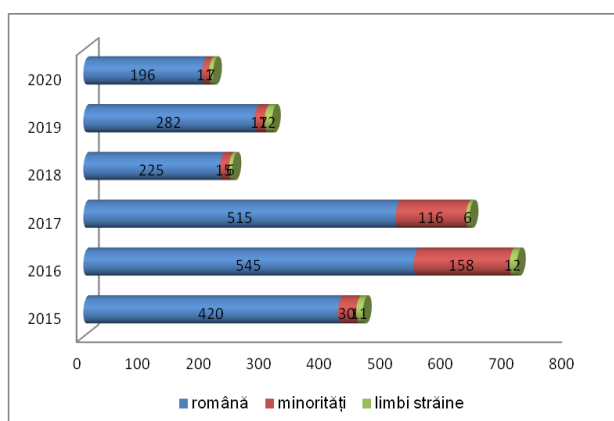

Diagrama 5 Publicații expediate după statutul limbii

Avantajele schimbului internațional de publicații:

- îmbogățirea patrimoniului cultural editat la nivel internațional;
- extinderea relațiilor de colaborare cu biblioteci naționale din diverse țări;
- schimbul cu documente pe diverse suporturi și tipuri;
- conservarea și păstrarea patrimoniului național editat de autori, cercetători din RM în diverse țări;
- îmbogățirea cu publicații noi a colecțiilor bibliotecii în limbi de circulație internațională;
- satisfacerea necesităților informaționale ale diverselor categorii de utilizatori;
- promovarea bibliotecii și a patrimoniului editorial al RM;
- contribuirea la realizarea cercetărilor științifice etc.

Dezavantajele schimbului internațional de publicații:

- lipsa resurselor financiare pentru extinderea expedierea colecțiilor;
- devamarea publicațiilor de lungă durată;
- lipsa unui limbaj specializat de traducere a publicațiilor în limba arabă, chineză;
- lipsa promovării publicațiilor achiziționate prin intermediul paginii web a bibliotecilor pentru evitarea dubletelor între biblioteci.

Specialiștii în domeniul biblioteconomic din cadrul bibliotecilor universitare Natalia Godorogea și Aurelia Rău afirmă că schimbul internațional de publicații este o activitate mereu nouă, interesantă în care elementul surpriză apare în orice moment, presupunând pasiune, inițiativă, spirit deschis. El este determinat de situația concretă a achizițiilor la un moment dat, precum și de solicitările utilizatorilor [1].

Biblioteca Națională organizează Schimbul Internațional de conform direcțiilor de activitate: primirea, expedierea și evidența publicațiilor. În prezent, BNRM are parteneri de schimb cu peste 35 de instituții din țări din întreaga lume. Publicațiile oferite partenerilor prin intermediul schimbului internațional sunt publicații publicate de autori din RM, instituții de cercetare, universități și alte organizații similare depuse la Depozitul Legal, Donații ale autorilor din RM ș.a. Aceste publicații cât și publicațiile de specialitate editate în cadrul Bibliotecii Naționale, care sunt oferite partenerilor străini. Publicațiile sunt livrate prin intermediul Oficiilor Poștale ca obiecte printabile, aceste publicații nu sunt disponibile pentru comercializare.

Cei mai activi parteneri ai Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova sunt **biblioteci naționale**: Biblioteca Națională a României; Biblioteca Națională a Cehiei; Biblioteca Națională a Rusiei; Biblioteca de Stat din Moscova; Biblioteca Națională din Azerbaijan; Biblioteca Națională din Germania; Biblioteca Națională din Franța; Biblioteca Națională a Belorusiei; Biblioteca Națională a Bulgariei; Library of Congress; Biblioteca Națională a Serbiei; Staatsbibliothek, Berlin; Bundesarchives, Germania; Biblioteca Națională a Uzbekistanului;

biblioteci academice: Biblioteca Academiei Române; **biblioteci științifice:** Biblioteca Națională Științifică Odessa; **biblioteci științifice universitare:** Biblioteca Științifică Univesitară „Ștefan cel Mare” din Suceava, Biblioteca Centrală Universitară „Lucian Blaga” din Cluj-Napoca; Biblioteca Centrală Universitară „Lucian Blaga” din Sibiu; Biblioteca Centrală Universitară „Vasile Alecsandri” din Bacău; Biblioteca Centrală Universitară „Eugen Tudoran” din Timișoara; Biblioteca Universității din Craiova; Biblioteca Universității din Oradea; Biblioteca Universității din Pitești.

Schimbul internațional de publicații oferă primirea de informații valoroase despre viața politică, economică și culturală din străinătate, despre cercetările din diverse domenii ale științei și echipamentelor și promovează, de asemenea, distribuirea edițiilor interne care abordează întrebări despre viața politică, științifică și tehnică și culturală ale republicii noastre.

Dezvoltarea modernă a bibliotecilor și a biblioteconomiei precum și creșterea vertiginoasă a valului informațional au impus schimbul de publicații, mai ales cel internațional, ca formă extrem de importantă în circulația valorilor culturale de la țară la țară. Schimbul internațional se practică azi de toate bibliotecile, ca formă eficace de completare a colecțiilor și de valorificare a surplusului de exemplare deținute de acestea. Schimbul internațional de publicații nu este doar un mijloc de a completa colecțiile unei biblioteci, ci și o colaborare interbibliotecară, schimb de experiență.

Referințe bibliografice

1. GODOROGEA, Natalia. Schimbul intern și internațional de publicații în biblioteca U.T.M. [online]. [citată 10 martie 2021]. Disponibil: http://library.utm.md/Editat/BIBLIOTECA/Conferinte/2008/Schimbul_intern_si_international_de_publicatii_in_Biblioteca_UTM_DS.pdf.
2. Legea cu privire la biblioteci nr. 160 din 20.07.2017 [online]. [citată 14 aprilie 2021]. Disponibil: <http://www.bnrm.md/files/accesDedicat/Lege-cu-privire-la-biblioteci.pdf>.
3. Schimb Internațional [online]. [citată 10 martie 2021]. Disponibil: <http://www.bnrm.md/index.php/servicii/servicii-documentare/schimb-international>.